

Sürgün Bedenler

Didem Yıldırım

ÖZET

Bu metinde Ukraynalı sürgün kadınların İsveç'te seks işçisi olarak çalışmak durumunda bırakılmaları üzerinde duruyorum.

ANAHTAR KELİMELER

Ukraynalı seks işçileri, İsveç, mülteci, sürgün, ırkçılık, kadın ticareti

New articles in this journal are licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 United States License.

This journal is published by [Pitt Open Library Publishing](#).

SÜRGÜN BEDENLER

"P4 Malmöhus, kısa bir süre önce fuhuş sektöründe sömürülen Ukraynalı mültecilerin sayısında endişe verici bir artış olduğunu bildirdi. Artık İsveç'te fuhuşta sömürülen en büyük kadın grubunu Ukraynalı kadınlar oluşturuyor."

Yukarıdaki pasajı ve çeşitli gazetelerde yayınlanan Ukraynalı kadınların masaj salonlarında ve yat gezilerinde kendilerini nasıl pazarladıklarına dair sansasyonel ayrıntılar içeren bir dizi başka yazıyı okuduktan sonra, sürgün deneyimi üzerine düşünmeye başladım. Savaştan kaçan Ukraynalıların trajik meselesi, dünyanın pek çok yerinde hem kişisel hem de kolektif deneyimlerle pek çok farklı hikâyeye dönüştü.

Sürgün kelimesi daha çok üst sınıflara dair ve hayattaki *kritik* meseleler üzerine kendi kişisel değerlendirmelerini yapan entelektüellere yakışan daha şık bir terim olarak kullanılırken, *mülteci* kelimesi bir grup için acıma ve empati duygularını çağrıştıran eğilimindedir. Sürgünde olmak, siyasi ve entelektüel bağları ve bir bireysellik duygusunu barındırırken, mülteci olmak, başta sosyal olmak üzere insani bağları ve bir kolektivite duygusunu çağırır. Öte yandan, mülteci ve sürgünün en büyük ortak noktası büyük bir tehlike nedeniyle vatanlarını terk etmek zorunda kalmış olmalarıdır ve böylece mülteci ve sürgün olanın geçmiş deneyimi hemhal olmuş olur.

Benim bu metinde sürgün kelimesini kullanmayı seçmemin sebebi, kişinin kendi ülkesini istemeden terk etmesinin altını çizmek ve bu savunmasız evrensel duruma atıfta bulunmak. Bunu yaparken de sürgün bedenlerin gücünü ve acısını tasvir edebilmek ve özellikle de İsveç'teki Ukraynalı kadınların durumuna hakettikleri ihtimamı gösterebilmek.

Pek çok durumda, sürgün sürecindeki insanların yanlarında götürebilecekleri tek şey kendi bedenleri olduğu için *beden* olgusu daha merkezî bir hale gelir; çünkü sürgünde olanın bir zamanlar olduğu kişi ve sahip olduğu her şey birdenbire soyutlaşmış ve geride kalmıştır. Transit durumdaki sürgün bedenlerden genellikle *hassas ve yarı* olarak bahsedilir ve bu bedenler onları teslim alan yasal kurumlar ve ülkeler tarafından ölçülür biçilir, sayılara indirgenir ve araçsallaştırılır. Sürgün durumundaki bedenler, sürekli olarak bir kırılabilirlik ve savunmasızlık arasında gidip gelirler. Fakat aynı zamanda bu güçlendiren ve hayat kurtarıcı bir süreçtir. Kendilerini mümkün olan en hızlı bir şekilde güvenli olan bir alana taşımaları gereken bedenler, en insani güdülerden birisi olan hayatta kalma arzusuyla şaşırtıcı bir şekilde güçlenir. İşte tam da bu sebeple, insanlar yeteri derecede beslenmeden, pek çok sınır aşarak ülkelerce yürütebilir ve can havliyle kilometrelerce yüzebilir ve yeri geldiğinde de sınır polisleriyle çatışabilir.

İsveç'te yürürlükte olan fuhuş yasası, seksi satın almayı yasadışı kılarken, kişinin kendi bedenini bu tür amaçlar için kullanmasını yasaklamıyor. Bu yasa, sürgünde olan Ukraynalı kadınların devletten gelen günlük 71 SEK yardımıyla geçimlerini sağlayamadıkları durumlarda seks işçisi olarak çalışmalarına olanak tanıyor.

Seks işçiliği terimi, seks işçisi hareketleri için bir dayanışma inşa etme aracı olarak kullanılır. Kapsayıcı bir terim olarak kullanıldığında, seks işçiliği örgütlenme, özlük ve güvenlik hakları kazanma çabaları bağlamında yararlıdır. Günümüzde seks işçileri hareketi bu kavramı tamamen benimsemiş durumda; uygun bir terminoloji mücadelesi dünyaya seks işçiliğinin gerçekten bir iş olduğunu anlatmaya çalışıyor.

Öte yandan, tartışılması gereken diğer bir önemli konu seksi kimin satın aldığı. Çünkü bu iki tarafı da ilgilendiren bir mesele. Burada feminist yazar Audre Lorde'u alıntılanmak istiyorum. Lorde, bu soruyu cevaplarırken, seks işçilerinin müşterilerinin büyük çoğunluğunun beyaz ve cis-erkekler olduğunu söylüyor, tabii, bu durum siyah feministlerin fuhuş konusundaki siyasi tarihini olduğundan daha karmaşık bir hâle getiriyor. Özetle fuhuş, siyahlar için bir sınıf, etnisite ve aynı zamanda toplumsal cinsiyet sorunu. Amerika bağlamında durum böyle; fakat evrensel olarak da fuhuşun keskinlikle bir sınıf, etnisite ve toplumsal cinsiyet sorunu olduğunu söylemek mümkün. Biraz açmak gerekirse, mesela, elit gruplar arasında ve ayrıcalıklı bağlamlarda gerçekleştirildiğinde hiç kimse fuhuştan bir toplumsal problem olarak bahsetmiyor.

Her halükârda, Ukraynalı kadınların kendilerini yeniden inşa etmeye çalıştıkları İsveç toplumunda ihtiyaç duydukları son şey marjinalleştirilmek. Seks işçiliği yapmaya zorlanıyor olsalar da, bunu tercih etmek durumunda bırakılmış olsalar da damgalanmayı hak etmiyorlar. Burada vurgulamak istediğim, Ukraynalı kadınların İsveç'te seks işçisi olarak çalıştırılmak zorunda kalmalarının iyi bir şey olduğu değil elbette. Fakat konunun ilk bakışta görünenden daha fazla boyutu var. Bunlardan en önemlileri de bedenin transit durumuyla baş etmek ve bu insanlardan bir kısmının kendilerini sadece bir kurban gibi görmek istememeleri. Sonuçta, burada akla gelebilecek her türlü eğitime, mesleğe ve yaşam deneyimine sahip bireylerden söz ediyoruz. Bu bireylerden mütemadiyen edilgen ve fuhuş sektöründe sömürülen bir grup olarak bahsetmek onları yaftalar ve birey olarak değerlerini azaltır. Öte taraftan, yazının başında bahsettiğim gazete yazılarında olduğu gibi fuhuş aktivitesini en açık detaylarıyla tasvir etmek, Ukraynalı kadınları içinde buldukları bu yeni toplumda bir grup olarak 'arzu nesnesi'ne dönüştürme riskini barındırır.

Hâl böyle olduğunda sürgünlüğü bedene, bedenleri kurbanlıklara kırdığımızda insan olmağın evrenselliğini tersine çeviriyoruz.

Sürgün Bedenler

KAYNAKÇA

Annika, H. (2023, 01 24) Ukrainska flyktingar som tvingas till prostitution. https://www.riksdagen.se/sv/webb-tv/video/Interpellationsdebat/Ukrainska-flyktingar-som-tvingas-till-prostitution_HA1059

Didem Yıldırım

Swedish Public Art Agency